

Pradžia>Nagrinėjimas teisme>Civilinės bylos>Dokumentų įteikimas. Oficialus teisinių dokumentų perdavimas
Dokumentų įteikimas. Oficialus teisinių dokumentų perdavimas

Slovėnija

1 Ką iš tikrųjų reiškia teisinė sąvoka „dokumentų įteikimas“? Kodėl dokumentų įteikimui taikomos specialios taisyklės?

Praktiškai dokumentų įteikimas reiškia dokumentų pristatymą fiziniams ir juridiniams asmenims, kurie yra bylos šalys, taip pat dokumentų, kuriais aprašomas ir patvirtinamas įteikimas ar pristatymas, parengimą. Viena vertus, tai reiškia, kad adresatui pranešama apie teismo arba bylos šalies procesinius veiksmus, kita vertus, teismas gauna patikimą patvirtinimą, kad šalys gavo dokumentus. Patvirtinimas, kad dokumentai iš tikrųjų ir tinkamai įteikti, yra sąlyga, be kurios procedūra nevykdoma įprasta tvarka, be to, tinkamas įteikimas šalims užtikrina *audi alteram partem* principą. Todėl įteikimas yra teismo procesinis veiksmas, kurio tikslas – informuoti šalį apie teismo procesą, priešingos šalies ir teismo procesinius veiksmus ir kuris kartu užtikrina šalies teisę pateikti atsiliepimą. Būtinai konkrečios dokumentų įteikimo taisyklės, siekiant laikytis įvairių civilinio proceso normose išdėstytų principų ir užtikrinti veiksmingą teisminę apsaugą be nereikalingos gaišaties, nes dokumentų įteikimu užtikrinamas visų dalyvių informavimas apie teismo ir (arba) šalių procesinius veiksmus. Konkrečios dokumentų įteikimo taisyklės taip pat suteikia apsaugos priemones netinkamo įteikimo atveju.

2 Kokie dokumentai turi būti įteikiami oficialiai?

Šalims ar byloje dalyvaujantiems asmenims įteikiami visi teismo dokumentai, o Civilinio proceso įstatymo (toliau – ZPP; *Slovėnijos Respublikos oficialusis leidinys*, Nr. 73/07 – oficiali suvestinė redakcija, 45/08 – ZArbit, 45/08, 111/08 – Konstitucinio Teismo sprendimas, 57/09 – Konstitucinio Teismo sprendimas, 12/10 – Konstitucinio Teismo sprendimas, 50/10 – Konstitucinio Teismo sprendimas, 107/10 – Konstitucinio Teismo sprendimas, 75/12 – Konstitucinio Teismo sprendimas, 40/13 – Konstitucinio Teismo sprendimas, 92/13 – Konstitucinio Teismo sprendimas, 10/14 – Konstitucinio Teismo sprendimas, 48/15 – Konstitucinio Teismo sprendimas, 6/17 – Konstitucinio Teismo sprendimas, ir 10/17) 142 straipsnyje nustatyta, kad ieškiniai ir teismo sprendimai, kuriuos galima apskųsti, išimtinės teisių gynimo priemonės ir nurodymai sumokėti žyminį mokestį už ieškinių pateikimą, taip pat priešieškiniai, prašymai nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu, ieškiniai, kuriuose siūloma išduoti mokėjimo įsakymą, prašymai atnaujinti bylos nagrinėjimą, prašymai apsaugoti įrodymus prieš pradėdant civilinį procesą, prašymai dėl bandomo pasiekti susitarimą, prašymai pranešti apie apeliacinį skundą, apeliaciniai skundai, prašymai leisti peržiūrėti sprendimai, peržiūrėti sprendimai ir šaukimai šalims į posėdžius, skirtus susitarimui pasiekti, arba į pirmuosius posėdžius, jeigu posėdis, skirtas susitarimui pasiekti, nebuvo suplanuotas, šalims įteikiami asmeniškai, o fiziniu dokumentų įteikimu pagal ZPP nuostatas laikomas ir fizinis įteikimas, ir įteikimas saugiomis elektroninėmis priemonėmis. Kiti dokumentai asmeniškai įteikiami tik įstatymuose nustatyta tvarka arba jei teismas mano, kad būtinas ypatingas apdairumas dėl prie originalo pridėdamų dokumentų ar dėl kitų priežasčių.

3 Kas yra atsakingas už dokumento įteikimą?

Dokumentai įteikiami paštu, per antstolį, saugiu e. paštu, teisme ar kita įstatymuose nustatyta tvarka. Priešingos šalies siūlymu teismai gali nurodyti įteikti dokumentus per šalies pasiūlytą tyrėją arba vykdytoją, kai tokį įteikimą finansuoja tokį įteikimo būdą siūlanti šalis (ZPP 132 straipsnis). Šalys gali pranešti teismui pageidaujanti, kad dokumentai būtų įteikiami saugiomis elektroninėmis priemonėmis, į saugią pašto dėžutę arba persiunčiant juos teismų informacinėje sistemoje užregistruotai ir prašyme nurodytu e. pašto adresu. Nurodytas saugus e. pašto adresą yra lygiavertis šalies gyvenamajai vietai ar registruotai buveinei. Jei šalis pateikia dokumentus elektroniniu būdu, laikoma, jog ji pageidauja, kad dokumentai taip pat būtų įteikti saugiomis elektroninėmis priemonėmis, nebent ji nurodo kitaip. Teismas dokumentus šaliai saugiomis elektroninėmis priemonėmis gali įteikti ir kitame procese, jeigu, remiantis teismo turima informacija apie šalį, galima patikimai nustatyti, kad ši šalis jau užregistravo saugią pašto dėžutę arba e. pašto adresą ir jeigu šaliai buvo asmeniškai įteiktas rašytinis pranešimas, kad tolesni dokumentai šiame procese jai bus įteikiami saugiomis elektroninėmis priemonėmis, nebent ji nurodys kitaip. Jei teismas nustato, kad saugus elektroninis dokumentų įteikimas neįmanomas, jis įteikia dokumentus materialia forma ir nurodo tokio įteikimo priežastis. Valstybinėms įstaigoms, advokatams, notarams, vykdytojams, bankroto administratoriams ir kitiems teisės aktuose apibrėžtiems asmenims dokumentai visada įteikiami saugiomis elektroninėmis priemonėmis. Šios įstaigos ir asmenys turi teismų informacinėje sistemoje užregistruoti savo saugią elektroninio pašto dėžutę arba e. pašto adresą.

Valstybinėms institucijoms, vietos savivaldos įstaigoms, juridiniams asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims, advokatams ir notarams dokumentai įteikiami pristatant juos asmeniui, kuris įgaliotas priimti paštą, arba darbuotojui biure, įmonės patalpose arba registruotoje buveinėje, arba įstatyme nustatytam atstovui, arba įgaliotinui. (ZPP 133 straipsnis). Dokumentai kariniam personalui ir policijos pareigūnams taip pat gali būti įteikiami per vadus arba tiesioginius viršininkus; jeigu reikia, kiti dokumentai jiems taip pat gali būti įteikiami tokiu būdu (ZPP 134 straipsnis). Asmenims, atliekantiems įkalinimo bausmę, dokumentus įteikia kalėjimo ar kitos institucijos, kurioje jie atlieka bausmę ar laisvės atėmimo bausmę, valdyba (ZPP 136 straipsnis).

Kai šalis turi teisinį atstovą arba įgaliotinį, dokumentai įteikiami tam teisiniui atstovui arba įgaliotinui, jeigu šiame įstatyme nenustatyta kitaip (ZPP 137 straipsnis).

4 Adreso nustatymas

4.1 Ar, pagal 2007 m. lapkričio 13 d. Europos Parlamento ir Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1393/2007 dėl teisminių ir neteisminių dokumentų civilinėse arba komercinėse bylose įteikimo valstybėse narėse, prašymą įteikti dokumentus gavusi šios valstybės narės institucija savo iniciatyva mėgina nustatyti adresato buvimą vietą, jei prašančiosios institucijos nurodytu adresu jis nebegyvena?

Dokumentai valstybėse narėse įteikiami pagal nacionalinės teisės aktus. Civilinio proceso įstatymo 143 straipsnio 3 dalyje nustatyta teismo pareiga gauti informaciją, ar adresas, kuriuo buvo bandoma įteikti dokumentus, yra toks pat kaip ir adresas, užregistruotas pagal gyvenamosios vietos registracijos įstatymą. Tai reiškia, kad teismas visais atvejais, kai dokumentų konkrečiu adresu įteikti nepavyksta (dėl bet kurios priežasties), turi patikrinti adresato adresą centriniame gyventojų registre (slov. *Centralni register prebivalstva*) arba adresato darbdavio adresą Sveikatos draudimo instituto (*Zavod za zdravstveno zavarovanje Slovenije*) registre. Jeigu dokumentas nebuvo įteiktas, tada teismas įteikia dokumentą centriniame gyventojų registre nurodytu adresu arba adresato darbdavio adresu. Jeigu taip įteikti dokumentą buvo neįmanoma arba nepavyko, teismas paragina priešingą šalį per nurodytą laiką pranešti naują adresato gyvenamosios vietos adresą, jei priešinga šalis šį adresą turi. Kartu teismas pasiūlo pradėti procedūrą faktinei gyvenamajai vietai nustatyti remiantis teisės aktais, kuriais reglamentuojama nuolatinės ir laikinos gyvenamosios vietos registracija ir registracijos panaikinimas, arba pasiūlo pasiteirauti giminaičių, šeimos narių, paskutinės žinomos gyvenamosios vietos kaimynų ar pastato prižiūrėtojo, socialinių tarnybų, paskutinio darbdavio ar nuomotojo, policijos ar ligoninių. Tačiau aprašyta procedūra netaikoma, jeigu dokumentas turi būti įteikiamas valstybinėms įstaigoms, vietos savivaldos įstaigoms, juridiniams asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims, advokatams ir notarams.

Teismas šią tvarką taiko ir kai procesas vyksta Slovėnijoje, ir kai dokumentai įteikiami kitoje valstybėje narėje esančio teismo prašymu (nacionalinės procedūrinės autonomijos principas).

4.2 Ar užsienio šalių teisminės institucijos ir (arba) proceso šalys gali naudotis šios valstybės narės registrais arba paslaugomis, padedančiais nustatyti dabartinį asmens adresą? Jei taip, kokie tai registrai ar paslaugos ir kokios procedūros reikia laikytis? Ar imamas mokestis (jei taip – kokios dydžio)?

Jie šios informacijos gauti negali; dėl asmens duomenų apsaugos tokia galimybė yra labai apribota. Jei užsienio institucija pageidauja gauti informaciją apie asmens gyvenamąją vietą, atsižvelgiant į informaciją iš administracinių vienetų, prašymai turi būti teikiami slovėnų kalba (už šią paslaugą nereikia mokėti jokių mokesčių ar kitų rinkliavų), o tada administracinė institucija priima sprendimą dėl prašymo remdamasi nacionalinės teisės normomis. Jei šalis, pageidaujanti gauti informaciją, yra fizinis asmuo, užklausa yra dar sudėtingesnė. Atsižvelgiant į informaciją iš administracinių vienetų, jie šalims tokios informacijos neteikia. Be to, galima teikti užklausas diplomatiniais kanalais.

Kaip nurodyta pirmiau, užsienio teismo prašymu Slovėnijos jurisdikcijos teismas tik patikrina duomenis ir gauna informaciją apie asmens adresą.

4.3 Kaip šios valstybės narės institucijos tvarko pagal 2001 m. gegužės 28 d. Tarybos reglamentą (EB) Nr. 1206/2001 dėl valstybių narių teismų tarpusavio bendradarbiavimo renkant įrodymus civilinėse ar komercinėse bylose pateiktą prašymą nustatyti asmens dabartinį adresą?

Užklausas dėl asmens gyvenamosios vietos (žr. atsakymą į 4.1 klausimą) teismas atlieka gavęs prašymą dėl įrodymų pateikimo.

5 Koks yra įprastas dokumentų įteikimo būdas? Ar yra kitokių dokumentų įteikimo būdų (išskyrus 6 punkte nurodytą pakaitinį įteikimą)?

Paprastai dokumentai įteikiami paštu, tačiau jie taip pat gali būti įteikiami saugiomis elektroninėmis priemonėmis, juos gali įteikti teismo pareigūnas, jie gali būti įteikiami teisme arba kitu teisės aktuose nustatytu būdu, taip pat juos gali įteikti šalies pasiūlytas tyrėjas arba vykdytojas.

6 Ar civilinėse bylose leidžiama dokumentus įteikti elektroniniu būdu (teisminius arba neteisminius dokumentus įteikti nuotolinėmis elektroninio ryšio priemonėmis, pvz., e. paštu, saugiomis internetinėmis programomis, faksu, tekstinėmis žinutėmis ir kt.)? Jei taip, kokio pobūdžio bylose šie būdai yra numatyti? Ar yra šio dokumento įteikimo būdo naudojimo arba priegijos prie jo apribojimų, kurie priklauso nuo to, kas yra adresatas (t. y., ar tai profesionalus teisininkas, juridinis asmuo, įmonė ar kitas verslo subjektas ir pan.)?

Taip. Dokumentai įteikiami per e. teisingumo (slov. *e-Sodstvo*) svetainę, kurią administruoja Slovėnijos Respublikos Aukščiausiasis Teismas (slov. *Vrhovno sodišče RS*), išsiunčiant juos saugiais gavėjū e. pašto adresais.

Elektroninis įteikimas leistinas civiliniame procese ir kitose civilinėse bylose, kuriose taikomos Civilinio proceso įstatymo nuostatos dėl elektroninio dokumentų įteikimo, pvz., bylose dėl komercinių ginčų, darbo ir socialinių ginčų, ne civilinio proceso procedūrose, paveldėjimo bylose (jis dar taikomas ne visuose šiuose procesuose), žemės registro procedūrose, nemokumo bylose ir vykdymo procese (elektroninis įteikimas jau taikomas visuose šiuose procesuose).

Esama apribojimų, susijusių su grupėmis, į kurias klasifikuojami vartotojai. Jie pirmiausia skirstomi į bendrąsias grupes:

vartotojai, kurie neprivalo pateikti tapatybės įrodymo naudodami e. teisingumo sistemą (įprasti vartotojai),

vartotojai, kurie prisijungia prie e. teisingumo sistemos naudodami vartotojo vardą ir slaptažodį (registruoti vartotojai), ir

vartotojai, kurie prisijungia prie e. teisingumo sistemos naudodami vartotojo vardą ir slaptažodį ir kvalifikuotą skaitmeninį sertifikatą (kvalifikuoti vartotojai).

Kvalifikuoti vartotojai yra:

vidiniai kvalifikuoti vartotojai (teisėjai ir teismo pareigūnai, įgalioti atlikti elektronines užduotis atitinkamos rūšies civilinėse bylose), ir

išoriniai kvalifikuoti vartotojai (notarai, advokatai, vykdytojai, bankroto administratoriai, Valstybinė prokuratūra, nekilnojamojo turto bendrovės ir savivaldybių advokatų kontoros, t. y. subjektai, kurie atlieka įgaliotinio arba teisminės įstaigos vaidmenį civilinėse bylose, ir vartotojai (šalys), t. y. juridiniai asmenys, fiziniai asmenys ar valstybės bei savivaldos įstaigos, kurios atlieka bylos šalies vaidmenį civilinėje byloje).

7 Pakaitinis įteikimas

7.1 Ar šios valstybės narės įstatymais leidžiama dokumentus įteikti kitais būdais, kai adresatui jų įteikti neįmanoma (pvz., namų adresu arba antstolių biurui siunčiamas pranešimas, įteikimas paštu arba viešas skelbimas spaudoje)?

Teisminių dokumentų įteikimo atveju reikia skirti įprastą įteikimą ir įteikimą asmeniškai.

Įprasto įteikimo atveju pirmiausia būtina pamėginti pakaitinio įteikimo būdą. Tai reišia, kad tuo atveju, kai asmuo, kuriam dokumentai turi būti įteikti, nerandamas jo gyvenamojoje vietoje, dokumentai įteikiami kuriam nors iš kartu su juo gyvenančių suaugusių šeimos narių, kurie yra įpareigoti juos priimti (ZPP 140 straipsnio 1 dalis). Jeigu dokumentas įteikiamas adresato darbo vietoje, o adresato ten nerandama arba jis yra procesinius dokumentus pristatančiam asmeniui neprieinamoje vietoje, dokumentas įteikiamas asmeniui, įgaliotam priimti paštą, arba kitam priimti dokumentą pageidaujančiam asmeniui. Jeigu adresatas gyvena apgyvendinimo įstaigoje (pvz., studentų bendrabutyje, vienišų asmenų prieglaudoje, ligoninėje) ir neturi savo pašto dėžutės, procesinius dokumentus pristatantis asmuo įteikia dokumentą asmeniui, įgaliotam priimti paštą, skirtą šios įstaigos gyventojams. Tik tuo atveju, kai toks įteikimas neįmanomas, fiziniam asmeniui procesinius dokumentus pristatantis asmuo palieka juos pašto dėžutėje gyvenamosios vietos adresu. Šiuo atveju dokumentai laikomi įteiktais tą dieną, kai dokumentai buvo palikti pašto dėžutėje, o dokumente turi būti padaroma atitinkama speciali žyma, kad adresatas ją matytų.

Jei adresatas neturi pašto dėžutės arba jei ji nenaudojama, dokumentai grąžinami teismui, kuris nurodė juos įteikti, o įteikimo paštu atveju – į pašto skyrių pagal adresato gyvenamąją vietą, palikus prie adresato durų pranešimą apie dokumentų įteikimą, kuriame nurodyta dokumentų buvimo vieta (ZPP 141 straipsnio 1 ir 2 dalys). Dokumentai laikomi įteiktais tą dieną, kai prie durų buvo pritvirtintas pranešimas apie įteikimą, o pranešime apie įteikimą turi būti padaroma atitinkama speciali žyma, kad adresatas ją matytų. Pašto skyrius dokumentus saugo 30 dienų. Jeigu per tą laiką adresatas dokumentus nepasiima, dokumentai grąžinami teismui. Tokiu pačiu būdu dokumentai įteikiami valstybinėms įstaigoms, vietos savivaldos įstaigoms, juridiniams asmenims, savarankiškai dirbantiems asmenims, advokatams ir notarams, kai vykdytojui nepavyksta įteikti dokumentų registre nurodytu adresu.

Įteikimas asmeniškai reišia, kad dokumentai pristatomi bylos šaliai asmeniškai. Pagal ZPP 142 straipsnį teismo dokumentais laikomi šie dokumentai: ieškiniai, teismų sprendimai, kurie gali būti skundžiami, išimtinės teisių gynimo priemonės ir nurodymai sumokėti žyminį mokestį teikiant pareiškimus pagal ZPP 105 straipsnį (ieškinius, priešieškinius, prašymus nutraukti santuoką abiejų sutuoktinių bendru sutikimu ir kt.) ir šaukimai šalims į posėdžius, skirtus susitarimui pasiekti, arba į pirmuosius posėdžius, jeigu posėdis, skirtas susitarimui pasiekti, nebuvo suplanuotas. Kiti dokumentai asmeniškai įteikiami tik įstatymuose nustatyta tvarka arba jei teismas mano, kad būtinas ypatingas apdairumas dėl prie originalo pridėdamų dokumentų ar dėl kitų priežasčių. Dokumentų įteikimas elektronine forma (ZPP 141a straipsnis), kuris gali būti atliekamas įteikiant patvirtintą dokumento kopiją fizine forma arba saugiomis elektroninėmis priemonėmis, taip pat laikomas įteikimu asmeniškai. Pastaruoju atveju dokumentus per teismų informacinę sistemą tiesiogiai registruotu įteikimo adresu arba į saugią elektroninio pašto dėžutę įteikia juridiniai arba fiziniai asmenys, atliekantys dokumentų įteikimą saugiomis elektroninėmis priemonėmis, – tai yra registruota veikla, vykdoma turint specialų Teisingumo ministerijos leidimą.

Jei dokumentų adresatui neįmanoma įteikti asmeniškai, procesinius dokumentus pristatantis asmuo grąžina fiziniam asmeniui skirtus dokumentus teismui, kuris nurodė juos įteikti, o įteikimo paštu atveju – į pašto skyrių pagal adresato gyvenamąją vietą, palikęs pašto dėžutėje arba ant buto durų pranešimą apie dokumentų įteikimą, kuriame nurodyta dokumentų buvimo vieta ir 15 dienų terminas, per kurį adresatas turi juos atsiimti. Jeigu elektroninis įteikimas yra neįmanomas, dokumentai pristatomi teismų informacinėje sistemoje registruotu įteikimo adresu arba į saugią elektroninio pašto dėžutę, o dokumente turi būti padaroma atitinkama speciali žyma, kad adresatas ją matytų.

Šalys ar jų teisiniai atstovai privalo nedelsdami pranešti teismui apie adresą pakeitimą, jei toks pakeitimas įvyko prieš priimančiosios instancijos teismo sprendimą, kuriuo baigiamas bylos nagrinėjimas. Jiems to nepadarius, teismas nurodo, kad visi tokie šalies įteiktini bylos dokumentai ateityje būtų skelbiami teismo skelbimų lentoje. Dokumentai laikomi įteiktais praėjus aštuonioms dienoms po dokumentų paskelbimo teismo skelbimų lentoje (ZPP 145 straipsnis).

7.2 Jei dokumentai įteikiami kitais būdais, kada jie laikomi įteiktais?

Įprasto įteikimo atveju dokumentai laikomi įteiktais tą dieną, kai dokumentai buvo palikti pašto dėžutėje, o dokumente turi būti padaroma atitinkama speciali žyma, kad adresatas ją matytų. Jei adresatas neturi pašto dėžutės, dokumentai laikomi įteiktais tą dieną, kai prie adresato durų buvo priklijuotas pranešimas apie dokumentų įteikimą.

Įteikimo asmeniškai atveju dokumentai laikomi įteiktais tą dieną, kai adresatas juos atsiima. Jei adresatas neatsiima dokumentų per 15 dienų, dokumentai laikomi įteiktais pasibaigus šiam terminui. Pasibaigus terminui, procesinius dokumentus pristatantis asmuo įdeda dokumentus į adresato pašto dėžutę; jei adresatas neturi pašto dėžutės arba ji nenaudojama, dokumentai grąžinami teismui.

7.3 Jeigu dokumentai įteikiami juos paliekant tam tikroje vietoje (pvz., pašte), kaip apie tai pranešama adresatui?

Įprasto įteikimo atveju, kai dokumentai paliekami pašto dėžutėje, procesinius dokumentus pristatantis asmuo informuoja adresatą apie teises pasekmes dėl dokumentų, nurodo tokių teisinių veiksmų priežastį bei dokumentų palikimo pašto dėžutėje datą pristatymo pranešime ir ant dokumentų ir juos pasirašo. Jei adresatas neturi pašto dėžutės ir dokumentai grąžinami teismui (į pašto skyrių), procesinius dokumentus pristatantis asmuo palieka ant gyvenamosios vietos durų pranešimą apie dokumentų įteikimą, kuriame nurodyta dokumentų buvimo vieta ir data, kada dokumentai bus laikomi įteiktais.

Įteikimo asmeniškai atveju procesinius dokumentus pristatantis asmuo palieka pašto dėžutėje pranešimą, kuriame nurodyta dokumentų buvimo vieta, jų atsiėmimo terminas ir pasekmės, jei adresatas numatyta laiku neatsiims dokumentų. Procesinius dokumentus pristatantis asmuo nurodo pristatymo pranešime ir ant įteiktų dokumentų teisinių veiksmų priežastį ir dokumentų palikimo adresatui datą ir juos pasirašo.

7.4 Kas atsitinka, jei adresatas atsisako priimti įteikiamus dokumentus? Ar dokumentai laikomi tinkamai įteiktais, jei atsisakymas juos priimti buvo neteisėtas?

Tuo atveju, kai asmuo, kuriam skirti dokumentai, arba asmuo, kuris privalo atsiimti dokumentus, be teisėtos priežasties atsisako priimti dokumentus, procesinius dokumentus pristatantis asmuo palieka juos asmens gyvenamosios vietos adresu, darbo vietoje arba atitinkamoje pašto dėžutėje, o jei pašto dėžutės nėra, priklijuoja dokumentus prie gyvenamosios vietos durų. Procesinius dokumentus pristatantis asmuo įrašo pristatymo pranešime datą, laiką, nepavykusio įteikimo priežastį ir dokumentų buvimo vietą. Tada dokumentai laikomi įteiktais (ZPP 144 straipsnis).

8 Įteikimas paštu iš užsienio (reglamento dėl dokumentų įteikimo 14 straipsnis)

8.1 Jeigu dokumentas adresatui šioje valstybėje narėje siunčiamas paštu iš užsienio ir turi būti įteikiamas su gavimo patvirtinimu (reglamento dėl dokumentų įteikimo 14 straipsnis), ar paštas turi dokumentą įteikti pačiam (pačiai) adresatui (-ei), ar, laikydamasis šalies pašto pristatymo taisyklių, dokumentą gali įteikti kitam asmeniui tuo pačiu adresu?

Pašto paslaugų įstatyme (toliau – ZPSto-2; Slovėnijos Respublikos oficialusis leidinys [slov. *Uradni list RS*], Nr. 51/09, 77/10 ir 40/14 – ZIN-B) numatoma, kad registruotosios ir apdraustosios pašto siuntos turi būti pristatytos adresatams asmeniškai jų adresu. Jei tai neįmanoma, registruotoji ir apdraustoji pašto siunta įteikiama kuriam nors iš kartu gyvenančių suaugusių šeimos narių arba asmeniui, įgaliotam priimti pašto siuntas (ZPSto-2 41 straipsnis); suaugęs šeimos narys yra vyresnis nei 15 metų asmuo, gyvenantis kartu su adresatu (2014 m. rugsėjo 1 d. Bendrosios universaliųjų pašto paslaugų teikimo nuostatos ir sąlygos, toliau – BN).

8.2 Kaip pagal šios valstybės narės pašto pristatymo taisykles galima įteikti dokumentus iš užsienio pagal Reglamento Nr. 1393/2007 dėl dokumentų įteikimo 14 straipsnį, jei pristatymo adresu nėra nei adresato, nei kito dokumentus priimti įgalioto asmens (jei tai leidžiama pagal nacionalines pašto pristatymo taisykles, žr. pirmiau)?

Jei registruotosios pašto siuntos neįmanoma pristatyti pirmiau nurodytiems asmenims (adresatui asmeniškai, suaugusiam šeimos nariui ar šaliai, įgaliotai priimti dokumentus) dėl to, kad jų nepavyksta surasti, dokumentus pristatantis asmuo palieka pašto dėžutėje pranešimą, kuriame nurodyta atsiėmimo vieta ir terminas. Jei adresatas neatsiima pašto siuntos per pašto pranešime numatytą terminą, pašto siunta grąžinama siuntėjui. Jei adresatas nesutinka priimti registruotosios ir apdraustosios pašto siuntos, procesinius dokumentus pristatantis asmuo nurodo ant pašto siuntos ar pristatymo pranešime atsisakymo datą ir priežastį ir grąžina pašto siuntą siuntėjui.

8.3 Ar pašte yra numatytas tam tikras laikotarpis, per kurį galima atsiimti dokumentus, prieš juos išsiunčiant atgal kaip nepristatytus? Jei taip, kaip adresatui pranešama apie tai, kad jis iš pašto turi atsiimti laišką?

Pašto siuntą galima atsiimti pašto skyriuje per 15 dienų nuo datos, kai adresatui buvo pranešta apie pašto siuntos pristatymą. Šios taisyklės išimtis taikoma, jei siuntinys gautas iš užsienio ir siuntėjas jį siųsdamas nurodė trumpesnį nei 15 dienų terminą. Pašto siuntų atsiėmimo terminai yra kalendoriniai ir pradedami skaičiuoti kitą dieną po dienos, kai adresatas gavo pranešimą apie pristatymą. Pašto siuntų, kurios laikomos pašto skyriuje kaip *poste restante*, ir pašto siuntų, skirtų pašto dėžučių naudotojams, terminai yra kalendoriniai ir pradedami skaičiuoti kitą dieną po dienos, kai pašto siunta buvo pristatyta į pašto skyrių (GT 27 straipsnis).

Adresato pašto dėžutėje paliekamas pranešimas, kuriame nurodyta pašto siuntos buvimo vieta ir atsiėmimo terminas.

9 Ar yra kokių nors rašytinių įrodymų, kad dokumentas buvo įteiktas?

Pristatymo pranešimas yra tinkamo dokumento įteikimo įrodymas. Pristatymo pranešimą pasirašo gavėjas ir procesinius dokumentus pristatantis asmuo, o gavėjas pristatymo pranešime asmeniškai įrašo gavimo datą žodžiais. Jei gavėjas nemoka rašyti ar negali pasirašyti, procesinius dokumentus pristatantis asmuo įrašo vardą, pavardę, gavimo datą žodžiais ir pateikia paaiškinimą, kodėl gavėjas nepasirašė.

Jei gavėjas nesutinka pasirašyti pristatymo pranešimo, procesinius dokumentus pristatantis asmuo įrašo į pristatymo pranešimą atitinkamą pastabą ir nurodo įteikimo datą žodžiais; tada dokumentai laikomi įteiktais. Jeigu dokumentai įteikiami pagal ZPP 142 straipsnio 3 dalį (pakaitinis įteikimas arba „fiktyvusis“ įteikimas; taip pat žr. 8.2 ir 7.3 punktus), pristatymo pranešime nurodoma pranešimo adresatui palikimo data ir dokumentų grąžinimo teismui ar į pašto skyrių data.

Jei pagal ZPP nuostatas dokumentai pristatomi asmeniui, kuris nėra dokumentų adresatas, procesinius dokumentus pristatantis asmuo pristatymo pranešime nurodo jų santykius (ZPP 149 straipsnio 5 dalis).

10 Kas atsitinka, jeigu adresatas negauna dokumento arba dokumentas įteikiamas pažeidžiant įstatymą (pvz., dokumentas įteikiamas trečiajam asmeniui)? Ar toks dokumento įteikimas vis tiek gali būti laikomas galiojančiu (pvz., ar galima ištaisyti įstatymo pažeidimus), ar dokumentas turi būti įteikiamas iš naujo?

Pristatymo pranešimas atitinka visus viešojo dokumento elementus, todėl įrodo jame nurodytų faktų teisingumą. Tačiau taip pat leistina įrodyti, kad jame nurodyti faktai nėra teisingi.

Jei adresatas negauna dokumentų arba teigiama, kad dokumentai buvo įteikti netinkamai, tada gali būti pašalinti tam tikri dokumentų įteikimo trūkumai ar klaidos. Todėl adresatai negali remtis netinkamu dokumentų įteikimu, jei jų elgesys vienareikšmiškai rodo, kad, nepaisant netinkamo dokumentų įteikimo, jie dokumentų turinį sužinojo kitu būdu. Tokia pat išvada daroma ir tuo atveju, kai dokumentai faktiškai pateko adresatui į rankas (pvz., jei adresatas atsiėmė juos pasibaigus atsiėmimo terminui). ZPP taip pat numatoma, kad dokumentų įteikimo taisyklių pažeidimu negali būti remiamasi, jeigu adresatas atsiima dokumentus nepaisant tokio pažeidimo. Tokiu atveju dokumentai laikomi įteiktais tuo momentu, kai adresatas juos faktiškai atsiima (ZPP 139 straipsnio 5 dalis).

Dokumentų įteikimo klaidos taip pat gali būti pašalinamos arba ištaisomos taikant *restitutio in integrum* principą, pagal kurį numatomas teisių atkūrimas (slov. *vrnitev v prejšnje stanje*), jei tam tikrą procesinį veiksma panaikinti vėluojama dėl įvykio, kurio, nepaisant viso deramo stropumo, šalis negali numatyti arba išvengti. Jei bylos šalis praleidžia teismo posėdį ar teisinių veiksmų terminą ir todėl praranda teisę atlikti šiuos veiksmus, šalies siūlymu teismas gali leisti šaliai tai padaryti vėliau, jei jis pripažįsta, kad šalis praleido teismo posėdį ar terminą dėl teisėtos priežasties. Jei leidžiamas *restitutio in integrum*, grąžinama ta teismo proceso būsena, kuri buvo prieš vėlavimą, ir visi dėl tokio vėlavimo priimti teismo sprendimai panaikinami (ZPP 116 straipsnis).

Siūlymas turi būti pateiktas per 15 dienų nuo priežasties, dėl kurios šalis praleido teismo posėdį ar terminą, išnykimo dienos arba nuo dienos, kai bylos šalis sužinojo apie vėlavimą, jei tai įvyko vėliau. *Restitutio in integrum* taikymo negalima reikalauti praėjus šešiams mėnesiams nuo termino praleidimo datos (ZPP 117 straipsnis). Tiek subjektyvūs, tiek objektyvūs terminai yra naikinamieji ir negali būti pratęsti.

11 Ar turiu mokėti už dokumento įteikimą (jei taip – kiek)?

Taikant dokumentų įteikimo paštą, kuris yra visuotinai priimtinas teismo dokumentų įteikimo būdas, procedūrą jokių atskirų išlaidų bylos šalims nekylo. Kitoks dokumentų įteikimo būdas (pvz., pasitelkiant specialias tarnybas, kurių registruota veikla yra dokumentų įteikimas) sukelia papildomų išlaidų, todėl teismas gali nurodyti tokį įteikimo būdą tik šalies siūlymu, jei ši iš anksto sumoka pakankamą sumą išlaidoms padengti. Kaip numatoma specialiosiose Asmenų, atliekančių dokumentų įteikimą baudžiamosiose ir civilinėse bylose, veiklos taisyklėse, procesinius dokumentus pristatantys asmenys turi teisę į su jų darbu susijusių išlaidų kompensavimą ir atlyginimą pagal su teismu sudarytą sutartį, o teismas nurodo tokioms išlaidoms padengti mokėtiną sumą.

Paskutinis naujinimas: 10/02/2020

Šio puslapio turinį nacionaline kalba tvarko atitinkamos Europos teisminio tinklo kontaktinės įstaigos. Vertimus atliko Europos Komisijos tarnyba. Į kompetentingos nacionalinės institucijos originale įvestus pakeitimus vertimuose gali būti neatsižvelgta. Nei Europos teisminis tinklas, nei Europos Komisija nepriima atsakomybės ar įsipareigojimų dėl šiame dokumente pateiktos arba nurodytos informacijos arba duomenų. Daugiau informacijos apie už šį puslapį atsakingos valstybės narės autorių teisių taisykles rasite puslapyje „Teisinė informacija“.

Šiuo metu valstybės narės, atsakingos už svetainės puslapių, kuriuose pateikiamas nacionalinis turinys, administravimą, atnaujina šios svetainės turinį, atsižvelgdamos į planuojamą Jungtinės Karalystės išstojimą iš Europos Sąjungos. Jeigu svetainės turinys dar neatspindi Jungtinės Karalystės išstojimo fakto, toks neatitikimas yra netyčinis ir bus ištaisytas.